

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 16. Quando studio maioris perfectionis sit diuortium, quidnam
secundùm iura obseruari debeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Quintò: Recensentur multa alia crimina in lege Consensu Codice de Repudijs; ob qua intercedente iudicio Ecclesiastico potest fieri diuortium.

Dices: Quomodo ergo Dominus excepit solam Fornicationem, ob qua licet vxores dimittere?

Differentia inter fornicatione, & alia crimina, quoad diuortium.

Respondeo: Quia Fornicatio opponitur fidei coniugali; vnde ipsa est propria causa diuortij. Deinde fornicatio talis est, vt si vel semel sit commissa, etsi mox pœniteat, tamen coniux perpetuò dimitti possit; quod in alijs non licet. Vnde etiam in hoc casu coniux innocens potest ingredi Religionem, sicut fecit Paulus simplex; vel initiari saceris, vel manere in cœlibatu seculari.

DVBIVM XII.

Virum coniux innocens teneatur dimittere coniugem fornicantem?

110 Non tenetur absolute.

Tenetur aliquando per accidens.

Respondeo: Absolute non teneri coniugem innocentem dimittere coniugem fornicantem. Nam Dominus id non iubet, sed solum permittit. Ratio est, quia nemo tenetur se priuare re sua, vel suo iure, sine sua culpa.

Fieri tamen potest vt per accidens teneatur innocens à se dimittere nocentem: Primò, Ratione scandali: nam nisi dimiserit, videbitur consentire eius flagitijs. Et iuxta hunc casum explicandi sunt Canones, Vnum teneri relinquere coniugem adulteram. Secundo, Quando non est spes aliàs coniugem corrigendi, nisi per diuortium; tenetur enim eius correctionem optimo modo procurare. Si tamen maritus possit occurrere scandalo, non tenetur illam dimittere, maxime si illi esset magno incommodo illà carere, vel ratione rei domesticæ, vel ratione incontinentiæ suæ.

DVBIVM XIII.

Virum facto diuortio, possit innocens sibi reconciliare dimissum?

111 Affirmatur.

Innocens non tenetur ad reconciliationem.

Respondeo: Posse, maxime si dimissus se emendauerit: vt patet 1. Corinth. 7. vbi Apostolus mulierem, quæ ob iustam causam separata est à viro, iubet manere inuuptam, vel viro suo reconciliari permittit ergo reconciliationem. Ratio est: quia diuortium factum est ad instantiam partis innocentis, vt nimirum eius iuri satisfaceret: quisque autem potest cedere iuri suo. Deinde, sententia Ecclesiæ non compellebat innocentem dimittere vxorem, sed permittebat & adiuuabat.

Adde tamen: Partem innocentem non teneri ad reconciliationem, vt colligitur ex Apostolo, qui loquitur sub diuisione, id liberum relinquens. Ratio est, quia sententia Ecclesiæ concessit diuortium perpetuum: vnde, facto diuortio, potest innocens ingredi Religionem, vel initiari saceris Ordinibus, vel manere in cœlibatu seculari. Coniux tamen qui dimissus est tenetur reconciliari si innocens velit: quia diuortium factum est in fauorem innocentis. Vnde non potest fieri Sacerdos, nec ingredi Religionem sine facultate vxoris innocentis, vel saltè nisi innocens significauerit se nunquam illi reconciliatum iri.

Potesit innocens admittit non emendat.

Petes: Quid si coniux dimissus non est emendatus, sed adhuc fornicetur, poteritne reconciliari?

Respondeo: Absolute posse, si absit scandalum. Sicut enim innocens non tenebatur illum dimittere,

ita dimissum non tenetur perpetuò excludere, sed potest rursus recipere, etiam si sit incorrigibilis; vt docet. Abulensis in cap. 19. Matthæi quæst. 71.

DVBIVM XIV.

Virum facto diuortio, si innocens fornicetur, teneatur coniugem dimissum sibi reconciliare?

Respondeo: Absolute non teneri in foro conscientia, antequam à iudice compellatur: nam sententia perpetui diuortij iuridicè data est, vnde iuridicè est irritanda. Ex quadam tamen æquitate videtur teneri cum dimisso reconciliari, quia iam per suum crimen ius diuortij amisit, & coniux dimissus acquisiuit ius coniugem repetendi. Vnde, si id postulet à iudice, post sufficientem probationem, alter est compellendus redire ad coniugem dimissum.

112 Absolute non tenetur.

DVBIVM XV.

Quibus casibus fiat illicitum diuortium in causa fornicationis?

Respondeo: Diuortium in causa fornicationis fieri illicitum in sex casibus. Primus est: Quando vxor putans maritum esse mortuum, alteri iuncta est; vt habetur Canone Bellicæ, 34. q. 2. Ratio est: quia tunc vxor non nisi materialiter fornicatur: quæ fornicatio non tam grauiter puniri debet.

113 Si putet maritum esse mortuum.

Secundus est: Quando vi est oppressa ab aliquo; vt habetur Canone Itane, 32. quæst. 5. Tunc enim non verè fornicatur; nam non peccat. Si tamen fuerit solum metu etiam graui compulsa, non excusatur: quia est verum adulterium. Patet ex Canone Omnes causationes, 32. qu. 7.

114 Si vi oppressa.

Tertius est: Quando per fraudem decepta est ab aliquo, putans eum esse suum maritum. Patet, quia non est fornicatio nisi materialiter: Can. Si virgo, 34. qu. 3.

115 Si per fraudem decepta.

Quartus est: Quando vterque coniux est fornicatus. Nam paria delicta inuicem compensatione solvuntur. Patet ex Capisignificasti, de Diuortijs.

116 Si vterque fornicatus.

Quintus est: Quando alter consensit in adulterium alterius: vt patet Capitulo Discretionem, de eo qui cognouit consanguineam vxoris. Ad hoc tamen non sufficit vt vir vxorem domo expulerit, & eam alere noluerit, nisi id eo sine fecerit, vt adulterium committeret: vt patet Capitulo Significasti, & Cap. Ex litteris, de Diuortijs.

117 Si alter in adulterium consensit.

Sextus est: Quando innocens reconciliauit sibi alterum: quod fit, vel expresse condonando, vel petendo reddendoque sponte debitum, postquam sciuit alterius flagitium: vt patet Canone Si quis, & Canone Quod autem, 32. q. 5. Si enim nesciat, vel coactè reddat debitum, non amittit ius diuortij.

118 Si innocens sibi alterum reconciliauit.

DVBIVM XVI.

Quando studio maioris perfectionis fit diuortium, quidnam secundum Iura obseruari debent?

Respondeo, & Dico Primò: Quando vxor ingreditur Religionem, necesse est virum si militer ingredi, vel suscipere sacros Ordines; vel certe

119 Si vxor Religionem ingrediat.

certe esse in ea etate, vt non sit periculum incontinentiæ, id est, circiter sexaginta annorum: vt patet ex Cap. *Cum his.* & Cap. *Ad Apostolicam.* De conuersione coniugatorum. Similiter si vir ingrediatur Religionem, vel sacros Ordines suscipiat, necesse est etiam vxorem ingredi Religionem; vel vt sit proeclatæ etatis. Hoc autem diuortium fieri non potest sine auctoritate Episcopi.

Si sine consensu coniugis proficitur.

Dico Secundò: Si alter coniux sine alterius consensu profiteatur, professio est irritada, & reddendus est coniugi. Non potest autem talis liberè petere debitum: tenetur tamen reddere vxore petente. Mortua autè vxore tenetur seruare castitatè; non tamen tenetur ingredi Religionem; quia respectu Religionis votum fuit irritatum, nõ autem respectu castitatis, nisi quatenus vxori præiudicabat, videlicet quo ad redditionem debiti, non autem quo ad petitionem.

Si vxor manet in sæculo.

Dico Tertiò: Si vir ingrediatur Religionem consentiente vxore, sed manente in sæculo, si quidem ipsa consentit, quia ignorabat Iura, putans se posse manere solutam in sæculo, professio viri est irritanda: vnde restituendus est coniugi, nisi coniux ante moriatur. Quòd si ipsa sciuit Ius, cogenda est etiam ingredi Religionem, nisi protestata fuerit cū consentiret, se nolle fieri religiosam.

Si aliter consensum reuocet.

Dico Quartò: Si coniux coniugi facultatem dedit Religionis ingrediendæ, & eam reuocet ante professionem, peccat quidem si sine iusta causa id faciat, alter tamen non potest profiteri. Vide Dominicum Soto dist. 27. qu. 1. art. 4. & Nauarrum cap. 12. nu. 60.

CAPVT VI.

De fide & prole.

DVBIVM I.

Vtrum Coniuges teneantur sibi mutuo debitum reddere?

115 Affirmatur.

Respondeo: Tenentur coniuges sibi mutuo debitum reddere, & quidem pari iure, idque sub peccato mortifero. Est certa: Apostolus 1. ad Corinth. 7. v. 3. *Vir, inquit, vxori debitum reddat: similiter & vxor viro.* Vbi nota verbum *debitum*, quod obligationem iustitiæ insinuat. Confirmatur: Quia ita debetur, sicut domino debetur vsus rei suæ. Quare cū sit in re graui, erit peccatum mortiferum contra iustitiam, si negetur.

Dico, *Pari iure*, quia etsi in administranda familia non sit par ius vtriusque, sed vir sit caput mulieris; in liberorum tamen procreatione est æquale: quia hæc vxor nõ est inferior, sed sociæ; vnde ex costa procreata est, non ex capite, vel pedibus. Confirmatur ex Apostolo, qui eodem modo loquitur de vxore atque de viro.

Negans debitum peccat.

Hinc sequitur semper peccare coniugè negantem, quoties alter perit tanquam debitum, nisi iusta negandi causa suppetat.

DVBIVM II.

Quanam sint causa iusta negandi debitum?

116 2. Periculū grauis morbi.

Respondeo: Prima iusta causa negandi debitum, est periculum grauis morbi. Nam iure naturæ quique sibi magis, quàm alteri consu-

lere potest. Hinc Leproso, vel simili lue infecto non tenetur Coniux sanus cum periculo contagij debitum reddere; nempe si vel eius vitium in contractu ignorauit, vel si post contractum superuenit. Aduerte tamen, si non sit probabile contagij periculum (quod iudicio Medicorum cognoscitur) teneri coniugem reddere debitum. Sic intellige Capitulum *Quoniam*, de coniugio Leprosorum. Vide Caietanum verbo *Matrimonij peccata*.

Secunda Causa est, periculū abortus: nam vinculum Matrimonij non adstringit contra matrimonij finem.

2. Periculū abortus.

Tertia Causa est, Sanctitas loci. Aduerte tamen, si coniuges diu in loco sacro versari cogantur, vt interdū fit tempore belli, non esse peccatū ibidem vti matrimonio, nempe si humana fragilitas vrgeat, & alio loco commodo careant. Ita Richardus dist. 32. art. 3. q. 1. Siluester verbo *Cōsecratio* 2. §. 6. Alphonsus Castro lib. 1. de lege pænali cap. 7. documento 2. Sotus dist. 32. art. 3. Couar. 2. parte cap. 7. §. 2. nu. 3. Ratio est; quia tunc non polluitur Ecclesia, cū non censeatur loco sacro fieri irreuentia, sicut neque dum sanguis licitè effunditur in necessaria sui defensione.

3. Sanctitas loci.

Solemmitas festi non sufficit ad negandum debitum, vt colligitur prioris ad Corinth. 7. v. 5. *Nolite fraudare inuicem, nisi ex consensu, vt vacetis orationi:* potest tamen precibus declinare. Petere autem tunc ordinariè est veniale.

Quando locus sacer nõ polluitur per effusionem seminis vel sanguinis.

Quarta Causa, Fornicatio coniugis, ob quam in perpetuum negari potest: vt supra dictum est.

Quinta Causa, Menstrua coniugis. Nota: esse duplex genus menstruorum. Quoddam enim est perpetuum, sicut fluxus sanguinis Hæmorrhoidæ, quam Dominus tactu simbriæ curauit Matthæi 9. v. 20. & hoc non impedit quòd minùs coniuges possint petere & reddere debitum, vt communiter Doctores docent. Ratio est: Quia non debent perpetuò priuari suo iure ob aliquod incommodum, quod fortè proli eueniret: quamuis probabilius sit nullum incommodū secuturum, eò quòd proles ex tali non videatur suscipienda. Eadem est ratio si vir patiat fluxum seminis.

117 Menstrua.

Fluxus perpetuus sanguinis in vxore.

Fluxus feminis in viro.

Aliud autem est Ordinarium, quod suis periodis recurrit, & feminis sanis solet singulis mensibus euenire. Si vxor tunc debitum petat, omniū sententia peccat, non tamen mortaliter, vt docet valdè benè D. Antoninus 3. p. Summæ tit. 1. c. 20. §. 5. & Paludanus dist. 32. q. 1. Dominicus Soto eadem dist. ar. 2. & Caietanus in Summa, verbo *Matrimonij peccata*. Et ratio est: Quia non est tantum periculum proli, vt experientia docet, vt debeat censerì peccatum mortale. Et confirmatur: Quia leprosi vel infecti morbo gallico si copulentur, multo maius periculum est infectionis proli; & tamen illi coniuges non peccant mortaliter: *Satis enim est prolem sic esse, quàm non esse.* Vxor tamen, si non possit maritum precibus auertere, non peccat reddendo: imò tenetur reddere, vt ijde Auctores docent. Ob eandem causam solùm peccat venialiter maritus, si debitum petat, sciens vxorem menstruis affectam.

Menstrua: ra petens debitum, peccat venialiter.

Non peccat reddendo.

Maritus peccat venialiter petendo.

Dices: Leuitici 20. iubetur interfici mulier menstrua, & qui ad eam accesserit: ergo vterque peccat mortaliter; videlicet, tam reddens debitum, quàm petens. Et confirmatur: quia Leuit. 18. accedere ad mulierem menstrua patientem, ponitur inter crimina ob quæ gentes illæ Chananææ

H h h h iij interne-